

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Соціально-гуманітарний факультет  
Кафедра філософських та політичних наук**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«Українські студії»**

|                            |                                           |
|----------------------------|-------------------------------------------|
| <b>ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ</b>        | <b>Д БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ та ПРАВО</b> |
| <b>СПЕЦІАЛЬНІСТЬ</b>       | <b>Д 8 ПРАВО</b>                          |
| <b>РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ</b> | <b>Перший (бакалаврський)</b>             |
| <b>ФАКУЛЬТЕТ</b>           | <b>Соціально-гуманітарний</b>             |

**Українські студії.** Робоча програма з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю D8 «Право», бакалаврський рівень вищої освіти / Укладач: І.А. Дужа. Біла Церква: БНАУ, 2026.- с. 24

**Розробник:** Дужа І. А., к. політ. н., доцент  
[duzha.iryana@btsau.edu.ua](mailto:duzha.iryana@btsau.edu.ua)

Робочу програму затверджено на засідання кафедри філософських та політичних дисциплін (Протокол № 01 від 18.08.2026)

Завідувач кафедри  
філософських та політичних дисциплін,  
к.п.н., доцент

Л. М. Мельник

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету  
(Протокол №01 від \_\_.08.2025 р.)

Голова методичної ради,  
К.ю.н., доцент

\_\_\_\_\_

І. В. Ковальчук

Гарант ОП «Право»  
К.ю.н., доцент

\_\_\_\_\_

І. В. Ковальчук

© Біла Церква, БНАУ, 2026

## **ЗМІСТ**

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....                     | 4  |
| 2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....             | 5  |
| 3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....                  | 5  |
| 4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....                 | 6  |
| 5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ .....                          | 7  |
| 6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....                    | 8  |
| 6.1 Лекції.....                                        | 8  |
| 6.2 Практичні заняття.....                             | 8  |
| 6.3 Самостійна робота.....                             | 13 |
| 6.3. Індивідуальні навчально-дослідні завдання.....    | 18 |
| 7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....                                | 21 |
| 8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....       | 22 |
| 9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ .....        | 22 |
| 10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....      | 22 |
| 11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ..... | 23 |
| 12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....              | 23 |

## 1. Опис навчальної дисципліни

За планом 2026-2027 навчального року на вивчення дисципліни «Українські студії» для денної форми навчання передбачено 90 академічних годин (3 кредита ECTS), у т.ч. аудиторних – 28 годин ( лекції - 14, практичні заняття – 14, самостійна робота студентів - 42 годин, з яких на підготовку і захист індивідуального науково-дослідного завдання виділено – 4).

Навчальна дисципліна «Українські студії» є міждисциплінарним освітнім компонентом, спрямованим на формування у здобувачів вищої освіти цілісного наукового уявлення про Україну як історичний, культурний, соціальний, політичний та цивілізаційний феномен.

Дисципліна поєднує елементи історичних, політологічних, культурологічних, соціологічних, філософських, мовознавчих та літературознавчих студій.

Особливу увагу приділено проблемам становлення української державності, формування української нації та ідентичності, ролі української мови й культури, історичної пам'яті, деколонізації, розвитку сучасної української культури, європейської інтеграції України та місця України у світовому просторі.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

|                                                                                            |                                                                       |                                              |                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|-----------------------|
| Найменування показників                                                                    | Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти | Характеристика навчальної дисципліни         |                       |
| Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3                                                   | Галузь знань<br>D Бізнес, адміністрування та право                    | денна форма навчання                         | заочна форма навчання |
| Змістових модулів – 3                                                                      |                                                                       | Вибіркова                                    |                       |
|                                                                                            |                                                                       | Рік підготовки:                              |                       |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе за вибором здобувача вищої освіти            | Спеціальність<br>D 8<br>Право                                         | 2-й                                          |                       |
| Загальна кількість академічних годин – 90                                                  |                                                                       | Семестр                                      |                       |
|                                                                                            |                                                                       | 1-й                                          |                       |
|                                                                                            |                                                                       | Лекції                                       |                       |
|                                                                                            |                                                                       | 14 год.                                      |                       |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 6. | Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти                            | Практичні                                    |                       |
|                                                                                            |                                                                       | 14 год.                                      |                       |
|                                                                                            |                                                                       | Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ) |                       |
|                                                                                            |                                                                       | 42 год.                                      |                       |
|                                                                                            |                                                                       | Підсумковий контроль: залік (2 год.)         |                       |

**Мета вивчення навчальної дисципліни** є формування системного та критичного розуміння історії, культури, суспільства, мови, державності та ідентичності України, розвиток здатності аналізувати українські суспільно-політичні й культурні процеси в історичному, європейському та глобальному контекстах.

## 2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Українські студії» не потребує спеціальної попередньої професійної підготовки та може вивчатися здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Передумовами ефективного опанування дисципліни є базові знання з історії України, української мови, культури та суспільствознавства, отримані під час здобуття загальної середньої освіти.

Дисципліна може бути пов'язана з такими освітніми компонентами, як **історія України, філософія, політологія, соціологія, культурологія, українська мова за професійним спрямуванням, історія культури** та іншими гуманітарними дисциплінами.

| Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до ОПП                                     | Результати навчання з дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ПРН 1.</b> Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. | Здобувачі працюватимуть з <b>історичними міфами, різними інтерпретаціями історії України, російськими імперськими наративами, питаннями ідентичності та політики пам'яті</b> . На практичних заняттях вони не просто відтворюватимуть матеріал, а оцінюватимуть аргументи та позиції. |
| <b>ПРН 3.</b> Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.                             | Здобувачі працюватимуть із науковими статтями, історичними документами, літературними текстами, картами, статистикою, медіаматеріалами та цифровими ресурсами. Саме це закладено у самостійну роботу та ІНДЗ.                                                                         |

### Загальні компетентності (ЗК)

**ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**ЗК13.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**ЗК14.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

## 3. Програма навчальної дисципліни

## ***Змістовний Модуль 1. Україна: історія, державність та ідентичність***

### **Тема 1. Українські студії як міждисциплінарний напрям**

Предмет, об'єкт, структура та функції українських студій. Поняття «українознавство», «українські студії», «україніка». Методологічні підходи до дослідження України.

Українські студії в системі сучасного гуманітарного знання. Україна як предмет міжнародних академічних досліджень.

### **Тема 2. Історичні витоки та становлення української державності**

Основні етапи історичного розвитку українських земель. Київська Русь. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.

Козацька державність і Гетьманщина. Український національний рух XIX століття. Українська революція 1917–1921 років. Україна у XX столітті. Відновлення незалежності України у 1991 році.

### **Тема 3. Українська ідентичність і формування політичної нації**

Поняття національної, етнічної, громадянської та політичної ідентичності.

Формування модерної української нації. Українська ідентичність у XXI столітті. Революція Гідності та трансформація громадянського суспільства. Вплив російсько-української війни на суспільну ідентичність.

## ***Змістовний модуль 2. Українська мова, культура та історична пам'ять***

### **Тема 4. Українська мова і культура як основа національної ідентичності**

Українська мова як історико-культурний феномен. Мовна політика Російської імперії та Радянського Союзу.

Мова, культура та ідентичність. Сучасний мовний простір України. Українська мова в освіті, медіа та цифровому середовищі.

### **Тема 5. Українська культура: традиція, модернізація, сучасність**

Традиційна культура України. Фольклор, звичаї, символи та культурна спадщина.

Український модернізм. Культурне життя 1920-х років. Розстріляне відродження. Шістдесятництво.

Сучасна українська література, музика, кінематограф, театр, образотворче мистецтво. Українська культура в умовах війни.

### **Тема 6. Історична пам'ять і деколонізація України**

Поняття історичної, колективної та культурної пам'яті. Політика пам'яті.

Радянські історичні наративи. Російські імперські уявлення про Україну. Декомунізація та деколонізація.

Голодомор, Друга світова війна, Революція Гідності та російсько-українська війна в сучасній українській пам'яті.

## ***Змістовний модуль 3. Україна в Європі та світі***

### **Тема 7. Україна в європейському та світовому просторі**

Україна як частина європейського цивілізаційного простору. Європейська інтеграція України.

Українська діаспора та глобальна українська спільнота. Культурна дипломатія. Український культурний бренд.

Сучасні виклики та перспективи розвитку України. Україна після війни: відновлення, модернізація, європейська інтеграція.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем                                                 | Кількість годин |              |                     |               |             |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|---------------------|---------------|-------------|
|                                                                               | Усього          | у тому числі |                     |               |             |
|                                                                               |                 | Лекції       | Семінарські заняття | індивідуальні | Сам. робота |
| 1                                                                             | 2               | 3            | 5                   | 6             | 7           |
| <b>Модуль 1. Політологія – система знань про політику.</b>                    |                 |              |                     |               |             |
| <b>Тема 1.</b><br>Українські студії як міждисциплінарний напрям               |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Тема 2.</b> Історичні витоки та становлення української державності        |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Тема 3.</b><br>Українська ідентичність і формування політичної нації       |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Змістовий модуль 2. Українська мова, культура та історична пам'ять</b>     |                 |              |                     |               |             |
| <b>Тема 4.</b> Українська мова і культура як основа національної ідентичності |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Тема 5.</b> Українська культура: традиція, модернізація, сучасність        |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Тема 6.</b> Історична пам'ять і деколонізація України                      |                 | 2            | 2                   |               | 6           |
| <b>Змістовий модуль 3. Україна в Європі та світі</b>                          |                 |              |                     |               |             |

|                                                              |  |    |    |  |    |
|--------------------------------------------------------------|--|----|----|--|----|
| <b>Тема 7. Україна в європейському та світовому просторі</b> |  | 2  | 2  |  | 6  |
| <b>Всього</b>                                                |  | 14 | 14 |  | 42 |

## 5. Зміст навчальної дисципліни

### 6.1. Лекції

| № п/п | Назва теми                                                                    | К-сть год. |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------|------------|
|       | <b>Змістовний модуль 1. Україна: історія, державність та ідентичність</b>     |            |
| 1.    | <b>Тема 1. Українські студії як міждисциплінарний напрям</b>                  | 2          |
| 2.    | <b>Тема 2. Історичні витоки та становлення української державності</b>        | 2          |
| 3.    | <b>Тема 3. Українська ідентичність і формування політичної нації</b>          | 2          |
|       | <b>Змістовний модуль 2. Українська мова, культура та історична пам'ять.</b>   |            |
| 4.    | <b>Тема 4. Українська мова і культура як основа національної ідентичності</b> | 2          |
| 5.    | <b>Тема 5. Українська культура: традиція, модернізація, сучасність</b>        | 2          |
| 6.    | <b>Тема 6. Історична пам'ять і деколонізація України</b>                      | 2          |
|       | <b>Змістовний модуль 3. Україна: історія, державність та ідентичність.</b>    |            |
| 7.    | <b>Тема 7. Україна в європейському та світовому просторі</b>                  | 2          |
|       | <b>Всього</b>                                                                 | 14         |

### 6.2 Теми та план практичних занять

| № пп | Назва теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | К-сть год |
|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|      | <b>Змістовний модуль 1. Україна: історія, державність та ідентичність</b>                                                                                                                                                                                                                                                       |           |
| 1.   | <b>Тема 1. Українські студії: предмет, методологія та сучасний академічний дискурс</b><br><br><b>1. Українські студії як міждисциплінарний напрям дослідження України: поняття, предметне поле та основні завдання.</b><br><br><b>2. Українознавство та українські студії: спільне, відмінне та еволюція наукових підходів.</b> | 2         |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|    | <p><b>3.</b> Україна як об'єкт історичного, політичного, правового, культурологічного та соціологічного дослідження.</p> <p><b>4.</b> Методологічний інструментарій українських студій: історичний, порівняльний, системний, цивілізаційний, антропологічний та міждисциплінарний підходи.</p> <p><b>5.</b> Джерельна база українських студій: архівні документи, законодавчі акти, наукові праці, статистичні матеріали, усна історія, медіа та цифрові джерела.</p> <p><b>6.</b> Наукове знання та історичні наративи: проблема об'єктивності, інтерпретації та селекції історичних фактів.</p> <p><b>7.</b> Українські студії в сучасному європейському та світовому академічному просторі.</p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Порівняти два різні підходи до інтерпретації одного історичного або суспільно-політичного явища та визначити відмінності в аргументації, джерельній базі й висновках.</p>                                                        |   |
| 2. | <p><b>Тема 2. Українська державність: історична тяглість та політико-правові традиції</b></p> <p><b>1.</b> Давньоруська державність та проблема історичної спадкоємності української державної традиції.</p> <p><b>2.</b> Руське право та його значення для розвитку правових традицій на українських землях.</p> <p><b>3.</b> Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої: політичний і правовий розвиток.</p> <p><b>4.</b> Литовські статuti як пам'ятки правової культури українських земель.</p> <p><b>5.</b> Магдебурзьке право та традиції місцевого самоврядування в українських містах.</p> <p><b>6.</b> Запорозька Січ і Гетьманщина: політична організація, інститути влади та правові звичаї.</p> <p><b>7.</b> Конституційні ідеї Пилипа Орлика в контексті європейської політико-правової думки.</p> <p><b>8.</b> Українська революція 1917–1921 років: державотворення та пошук моделей політико-правової організації.</p> | 2 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|    | <p><b>9. Акт проголошення незалежності України 1991 року та конституційне становлення сучасної держави.</b></p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Сформувати «<b>карту української державності</b>», простеживши тяглість політичних та правових інститутів від Київської Русі до сучасної України.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |
| 3. | <p><b>Тема 3. Українська національна та громадянська ідентичність: історія, трансформації, сучасність</b></p> <p><b>1.</b> Поняття національної, етнічної, громадянської та культурної ідентичності.</p> <p><b>2.</b> Формування модерної української нації у XIX – на початку XX століття.</p> <p><b>3.</b> Мова, культура, історична пам'ять і державність як чинники формування української ідентичності.</p> <p><b>4.</b> Регіональне, етнокультурне та мовне різноманіття України як складова суспільного розвитку.</p> <p><b>5.</b> Громадянська ідентичність та принцип політичної нації.</p> <p><b>6.</b> Українське громадянське суспільство: самоорганізація, волонтерство та громадянська активність.</p> <p><b>7.</b> Помаранчева революція та Революція Гідності як етапи трансформації громадянської ідентичності.</p> <p><b>8.</b> Повномасштабна російсько-українська війна як чинник суспільної консолідації.</p> <p><b>9.</b> Ідентичність, громадянство та правова культура: взаємозв'язок прав і обов'язків людини та громадянина.</p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>На основі наукових праць і соціологічних досліджень простежити <b>трансформацію української громадянської ідентичності після 1991 року.</b></p> | 2 |
|    | <b>Змістовний модуль 2. Українська мова, культура та історична пам'ять.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 4. | <p><b>Тема 4. Українська мова, культура та право: від національного відродження до сучасної мовної політики</b></p> <p><b>1.</b> Українська мова як історико-культурний феномен та складова національної ідентичності.</p> <p><b>2.</b> Розвиток української літературної мови та формування модерної української культурної спільноти.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|    | <p><b>3.</b> Заборони та обмеження української мови в Російській імперії: Валуєвський циркуляр та Емський указ.</p> <p><b>4.</b> Радянська мовна політика щодо України: українізація, русифікація та мовні трансформації.</p> <p><b>5.</b> Конституційно-правовий статус української мови як державної.</p> <p><b>6.</b> Законодавче регулювання функціонування української мови в суспільному житті.</p> <p><b>7.</b> Мовні права людини та громадянина: співвідношення державної мовної політики й прав людини.</p> <p><b>8.</b> Українська мова в освіті, культурі, медіа, державному управлінні та цифровому просторі.</p> <p><b>9.</b> Мовна політика в умовах війни: національна безпека, суспільна інтеграція та інформаційна стійкість.</p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Здійснити <b>правовий аналіз нормативних положень щодо статусу та функціонування української мови</b>, зіставивши їх із міжнародними підходами до захисту мовних прав.</p> |   |
| 5. | <p><b>Тема 5. Українська культура та історична пам'ять: від традиції до сучасного культурного простору</b></p> <p><b>1.</b> Поняття культури, культурної спадщини та культурної пам'яті.</p> <p><b>2.</b> Українська традиційна культура: звичаї, обряди, символи, народне мистецтво та фольклор.</p> <p><b>3.</b> Українська література як форма національного та суспільного самопізнання.</p> <p><b>4.</b> Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко: значення творчої спадщини для української національної свідомості.</p> <p><b>5.</b> Українське культурне відродження 1920-х років та феномен «Розстріляного відродження».</p> <p><b>6.</b> Шістдесятництво: культура як форма інтелектуального та громадянського опору.</p> <p><b>7.</b> Українська культура після здобуття незалежності: основні тенденції розвитку.</p> <p><b>8.</b> Сучасна українська культура в умовах глобалізації та цифровізації.</p>                                             | 2 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|    | <p><b>9. Культура України в умовах війни: збереження культурної спадщини, культурний спротив і культурна дипломатія.</b></p> <p><b>5.10. Культурна спадщина України як об’єкт правової охорони.</b></p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Підготувати дослідження одного українського культурного феномену та обґрунтувати його значення для формування сучасної української ідентичності.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
| 6. | <p><b>Тема 6. Історична пам’ять, імперські наративи та деколонізація українського минулого</b></p> <p><b>1. Історична пам’ять як соціокультурний та політичний феномен.</b></p> <p><b>2. Історіографія та колективна пам’ять: співвідношення наукового знання і суспільних уявлень про минуле.</b></p> <p><b>3. Політика пам’яті: суб’єкти, механізми та інструменти формування суспільного образу минулого.</b></p> <p><b>4. Російський імперський наратив щодо української історії.</b></p> <p><b>5. Радянська історіографія та конструювання образу України.</b></p> <p><b>6. Міфи про «єдність» російського та українського народів: походження, функціонування та критичний аналіз.</b></p> <p><b>7. Голодомор 1932–1933 років у національній та міжнародній історичній пам’яті.</b></p> <p><b>8. Друга світова війна в українській історичній пам’яті: проблеми інтерпретації та меморіалізації.</b></p> <p><b>9. Декомунізація та деколонізація: поняття, правові засади та суспільне значення.</b></p> <p><b>10. Топоніміка, пам’ятники, меморіали та музеї як інструменти політики пам’яті.</b></p> <p><b>11. Історична пам’ять в умовах російсько-української війни.</b></p> <p><b>12. Історична правда, інформаційна безпека та протидія маніпуляціям.</b></p> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Здійснити деконструкцію одного імперського або радянського історичного наративу про Україну, використовуючи не менше трьох різнотипних наукових джерел.</p> | 2 |
|    | <b>Змістовний модуль 3. Україна в Європі та світі.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
| 7. | <b>Тема 7. Україна в європейському та світовому просторі: цінності, право, культура</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 2 |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Україна в європейському історичному та культурному просторі.</li> <li>2. Європейські цінності та їхнє співвідношення з українською політико-правовою традицією.</li> <li>3. Демократія, верховенство права, права людини та громадянське суспільство як основа європейської інтеграції.</li> <li>4. Українська революція Гідності та європейський цивілізаційний вибір.</li> <li>5. Правові засади європейської інтеграції України.</li> <li>6. Україна та Європейський Союз: основні етапи взаємодії та сучасні інтеграційні процеси.</li> <li>7. Українська культура як інструмент міжнародної комунікації та культурної дипломатії.</li> <li>8. Українська діаспора та глобальна українська спільнота.</li> <li>9. Міжнародний образ України: проблеми стереотипізації, інформаційні війни та стратегічні комунікації.</li> <li>10. Україна у повоєнному відновленні Європи: правові, економічні та культурні перспективи.</li> <li>11. Україна як суб'єкт європейської та глобальної політики.</li> </ol> <p><b>Аналітичний компонент:</b><br/>Підготувати аналітичний матеріал «Україна як європейська держава: історичні передумови, правові засади та сучасні перспективи», використовуючи наукові джерела та документи ЄС.</p> |    |
|  | <b>Разом</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 14 |

### 1.3 Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок наукового пошуку, критичного опрацювання інформації, аналізу історичних, культурних, суспільно-політичних і правових процесів, а також формування здатності самостійно аргументувати наукові положення та робити обґрунтовані висновки.

Під час виконання самостійної роботи здобувачі опрацьовують наукову літературу, історичні джерела, нормативно-правові акти, статистичні та соціологічні матеріали, електронні інформаційні ресурси. Результатом самостійної роботи можуть бути аналітичні матеріали, есе, порівняльні таблиці, джерелознавчі дослідження, презентації, міні-дослідження та інші види індивідуальної академічної роботи.

| № п/п | Назва теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | К-сть год. |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|       | <b>Змістовний модуль 1. Україна: історія, державність та ідентичність.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |            |
| 1     | <b>Тема 1. Українські студії як міждисциплінарний напрям дослідження України</b><br>1. Історія становлення та розвитку українознавчих досліджень.<br>2. Українські студії в системі сучасного гуманітарного знання.<br>3. Міждисциплінарний характер дослідження українського суспільства.<br>4. Українські студії в зарубіжному академічному просторі.<br>5. Українські студії та формування сучасного наукового образу України.<br>6. Джерелознавчі проблеми дослідження української історії та культури.<br><b>Рекомендований вид роботи:</b> аналітичний огляд наукових підходів до визначення предмета та методології українських студій.                                                                                                                                                                                                 | 6          |
| 2     | <b>Тема 2. Українська державність і політико-правова традиція</b><br>1. Київська Русь та проблема історичної спадкоємності української державності.<br>2. «Руська правда» як пам'ятка давньоруської правової культури.<br>3. Литовські статuti та розвиток правової традиції на українських землях.<br>4. Магдебурзьке право та формування традицій місцевого самоврядування.<br>5. Запорозька Січ як феномен української політичної та правової культури.<br>6. Конституційні положення Пилипа Орлика в контексті європейської політико-правової думки.<br>7. Державотворчі процеси Української революції 1917–1921 років.<br>8. Акт проголошення незалежності України та конституційне становлення сучасної української держави.<br><b>Рекомендований вид роботи:</b> порівняльний аналіз двох пам'яток української політико-правової думки. | 6          |
| 3     | <b>Тема 3. Українська національна та громадянська ідентичність</b><br>1. Теоретичні концепції національної ідентичності.<br>2. Формування модерної української нації у ХІХ столітті.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 6          |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |   |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|   | <p>3. Мова та культура як чинники національної ідентичності.</p> <p>4. Історична пам'ять у структурі української ідентичності.</p> <p>5. Громадянська ідентичність та концепція політичної нації.</p> <p>6. Регіональне та етнокультурне різноманіття українського суспільства.</p> <p>7. Громадянське суспільство як чинник формування української політичної нації.</p> <p>8. Революція Гідності та трансформація громадянської ідентичності.</p> <p>9. Війна як чинник суспільної консолідації та переосмислення ідентичності.</p> <p><b>Рекомендований вид роботи:</b> аналіз сучасних соціологічних досліджень української ідентичності.</p>                                                                                                                                                                            |   |
|   | <b>Змістовний модуль 2. Українська мова, культура та історична пам'ять.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |   |
| 4 | <p><b>Тема 4. Українська мова: історія, культура та правове регулювання</b></p> <p>1. Походження та історична еволюція української мови.</p> <p>2. Формування української літературної мови.</p> <p>3. Валуєвський циркуляр та Емський указ як інструменти обмеження українського мовного простору.</p> <p>4. Українська мова в політиці русифікації Російської імперії та СРСР.</p> <p>5. Конституційно-правовий статус української мови.</p> <p>6. Сучасне законодавство України про функціонування державної мови.</p> <p>7. Мовні права людини та міжнародні стандарти їх захисту.</p> <p>8. Мовна політика України в умовах війни.</p> <p>9. Українська мова як чинник інформаційної та культурної безпеки.</p> <p><b>Рекомендований вид роботи:</b> правовий аналіз законодавства України у сфері мовної політики.</p> | 6 |
| 5 | <p><b>Тема 5. Українська культура та культурна спадщина</b></p> <p>1. Основні періоди розвитку української культури.</p> <p>2. Традиційна культура українців: символи, звичаї та обряди.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 6 |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|   | <p>3. Українська література як чинник формування національної свідомості.</p> <p>4. Творчість Тараса Шевченка та формування модерної української ідентичності.</p> <p>5. Леся Українка та Іван Франко в українському культурному каноні.</p> <p>6. Українське культурне відродження 1920-х років.</p> <p>7. «Розстріляне відродження» як феномен культурних репресій.</p> <p>8. Шістдесятництво та український культурний дисидентський рух.</p> <p>9. Сучасна українська культура в умовах глобалізації.</p> <p>10. Культурна спадщина України в умовах російсько-української війни.</p> <p>11. Правова охорона культурної спадщини України.</p> <p><b>Рекомендований вид роботи:</b> підготовка науково-популярного або академічного дослідження одного об'єкта української культурної спадщини.</p>                                                                                                                                                                     |   |
| 6 | <p><b>Тема 6. Історична пам'ять, деколонізація та інформаційні наративи</b></p> <p>1. Теоретичні концепції історичної та колективної пам'яті.</p> <p>2. Політика пам'яті як інструмент формування суспільної ідентичності.</p> <p>3. Російські імперські концепції української історії.</p> <p>4. Радянська історіографія та конструювання історичного образу України.</p> <p>5. Голодомор у системі української історичної пам'яті.</p> <p>6. Український визвольний рух у XX столітті: проблеми історичної інтерпретації.</p> <p>7. Друга світова війна та пам'ять про неї в Україні.</p> <p>8. Декомунізація та деколонізація українського публічного простору.</p> <p>9. перейменування населених пунктів і вулиць як елемент політики пам'яті.</p> <p>10. Пам'ятники, музеї та меморіали як інструменти суспільної пам'яті.</p> <p>11. Історичні наративи в інформаційній війні проти України.</p> <p>12. Критичне мислення та протидія історичній дезінформації.</p> | 6 |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
|---|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|   | <b>Рекомендований вид роботи:</b> джерелознавчий аналіз і деконструкція одного маніпулятивного історичного наративу щодо України.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
|   | <b>Змістовний модуль 3. Україна в Європі та світі</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |
| 7 | <b>Тема 7. Україна в європейському та світовому просторі</b><br><br>1. Історико-культурні передумови європейської орієнтації України.<br>2. Україна та європейська цивілізаційна традиція.<br>3. Європейські цінності та українська політико-правова культура.<br>4. Революція Гідності та європейський вибір України.<br>5. Правові засади європейської інтеграції України.<br>6. Україна та Європейський Союз: основні етапи зближення.<br>7. Європейські стандарти демократії, прав людини та верховенства права.<br>8. Українська культура в міжнародному культурному просторі.<br>9. Культурна дипломатія як інструмент міжнародної репрезентації України.<br>10. Українська діаспора як чинник міжнародної суб'єктності України.<br>11. Формування міжнародного образу України в умовах російсько-української війни.<br>12. Україна в системі європейської безпеки та післявоєнного відновлення.<br><br><b>Рекомендований вид роботи:</b> аналітичне дослідження «Україна в європейському просторі: правові, культурні та ціннісні виміри». | 6  |
|   | <b>Всього</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 42 |

## 2. Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є формою самостійної роботи здобувача, спрямованою на поглиблене опрацювання окремої проблематики навчальної дисципліни «Українські студії», розвиток навичок наукового пошуку, критичного аналізу інформації, роботи з науковими та нормативними джерелами, формування аргументованої позиції та здатності до самостійного узагальнення й формулювання висновків.

ІНДЗ виконується індивідуально за однією із запропонованих тем або за темою, погодженою з викладачем.

## **I. Українська державність та політико-правова традиція**

1. Історична тяглість української державності: основні наукові концепції та дискусії.
2. «Руська правда» як джерело давньоруської правової культури.
3. Литовські статuti як пам'ятка правової традиції українських земель.
4. Магдебурзьке право та становлення традицій місцевого самоврядування в Україні.
5. Запорозька Січ: особливості політичної організації та правових звичаїв.
6. Конституція Пилипа Орлика в контексті європейської політико-правової думки XVIII століття.
7. Українська революція 1917–1921 років: державотворчі проєкти та проблеми правового оформлення державності.
8. Акт проголошення незалежності України 1991 року як основа сучасної української державності.
9. Конституція України 1996 року: історико-політичні передумови прийняття та значення для розвитку правової держави.

## **II. Українська ідентичність та громадянське суспільство**

10. Українська національна ідентичність: основні концепції та сучасні наукові підходи.
11. Формування української політичної нації: історичні передумови та сучасні тенденції.
12. Громадянська ідентичність як основа суспільної консолідації сучасної України.
13. Мова, культура та історична пам'ять у структурі української ідентичності.
14. Революція Гідності як етап трансформації української громадянської ідентичності.
15. Громадянське суспільство в Україні: становлення, особливості та роль у демократичних процесах.
16. Волонтерський рух як феномен громадянського суспільства сучасної України.
17. Права та обов'язки громадянина як основа громадянської ідентичності та правової культури.
18. Взаємозв'язок національної ідентичності, громадянства та принципу рівності перед законом.

## **III. Українська мова, культура та правові засади їх захисту**

19. Українська мова як чинник формування національної ідентичності.
20. Валуєвський циркуляр та Емський указ: правові механізми обмеження українського мовного простору.
21. Мовна політика радянської України: українізація та русифікація в історичній перспективі.
22. Конституційно-правовий статус української мови як державної.
23. Правове регулювання функціонування української мови в сучасній Україні.
24. Мовні права людини та громадянина: український і європейський підходи.
25. Мовна політика України в умовах війни: між гарантуванням прав людини та забезпеченням національної безпеки.
26. Українська культурна спадщина як об'єкт правової охорони.
27. Збереження культурної спадщини України в умовах збройної агресії: правові та міжнародно-правові механізми.

## **IV. Українська культура та інтелектуальна спадщина**

28. Тарас Шевченко та формування модерної української національної свідомості.
29. Леся Українка та проблема свободи особистості в українській культурній традиції.

30. Іван Франко як інтелектуал і суспільно-політичний діяч: правові та громадянські виміри творчості.
31. «Розстріляне відродження» як феномен культурних репресій в Україні.
32. Шістдесятництво як форма інтелектуального та громадянського опору радянській системі.
33. Українська культура після 1991 року: основні тенденції та проблеми розвитку.
34. Сучасна українська культура як інструмент формування міжнародного образу України.
35. Культурна дипломатія України: потенціал, механізми та сучасні практики.

## **V. Історична пам'ять, деколонізація та інформаційна безпека**

36. Історична пам'ять як чинник формування української громадянської нації.
37. Політика пам'яті в сучасній Україні: основні суб'єкти, механізми та інструменти.
38. Російський імперський наратив щодо України: історичні витоки та сучасні трансформації.
39. Радянський історичний наратив щодо України: механізми формування та суспільні наслідки.
40. Міф про «спільну історію» України та Росії: критичний аналіз історичних аргументів.
41. Голодомор 1932–1933 років у системі історичної пам'яті українського суспільства.
42. Декомунізація та деколонізація в Україні: сутність, відмінності та правові засади.
43. Декомунізація публічного простору України: перейменування населених пунктів і вулиць як інструмент політики пам'яті.
44. Історична пам'ять як інструмент інформаційної війни проти України.
45. Історична дезінформація та маніпуляція: методи критичного аналізу інформаційних наративів.
46. Інформаційна безпека та збереження національної ідентичності в умовах війни.

## **VI. Україна та європейський правовий і культурний простір**

47. Європейський вибір України: історичні, політичні та ціннісні передумови.
48. Революція Гідності та європейська інтеграція України.
49. Європейські цінності та українська правова культура.
50. Верховенство права як основа європейської інтеграції України.
51. Права людини та демократія як ціннісна основа українсько-європейської взаємодії.
52. Правові засади європейської інтеграції України.
53. Україна та Європейський Союз: основні етапи правового та політичного зближення.
54. Українська культура в європейському культурному просторі.
55. Культурна дипломатія як інструмент міжнародної суб'єктності України.
56. Українська діаспора як чинник збереження національної ідентичності та міжнародної репрезентації України.
57. Міжнародний образ України в умовах російсько-української війни.
58. Україна в системі європейської безпеки: сучасні виклики та перспективи.

## **Рекомендовані форми виконання ІНДЗ**

Залежно від теми та характеру дослідження ІНДЗ може виконуватися у формі:

- аналітичного дослідження;
- наукового есе;
- порівняльного аналізу;

- джерелознавчого дослідження;
- правового аналізу;
- аналітичної записки;
- кейс-дослідження;
- критичного огляду наукової літератури;
- презентації з аналітичним супроводом;
- міні-дослідження із використанням соціологічних або статистичних даних.

### **Орієнтовна структура ІНДЗ**

1. **Титульна сторінка.**
2. **Вступ** — обґрунтування актуальності теми, визначення мети та завдань.
3. **Основна частина** — аналіз наукових підходів, джерел та основного проблемного поля.
4. **Аналітична частина** — порівняння позицій дослідників, аналіз документів, статистичних, історичних або інших матеріалів.
5. **Висновки** — узагальнення результатів та авторська позиція.
6. **Список використаних джерел та літератури.**
7. **Додатки** — за необхідності.

### **Вимоги до джерельної бази**

Для підготовки ІНДЗ рекомендовано використовувати:

- монографії та наукові праці українських і зарубіжних дослідників;
- статті у фахових наукових виданнях;
- історичні першоджерела;
- нормативно-правові акти України;
- міжнародні документи;
- матеріали офіційних державних установ;
- результати соціологічних досліджень;
- матеріали архівних, музейних та бібліотечних ресурсів.

Не допускається механічне відтворення матеріалів із мережі Інтернет. Основою ІНДЗ має бути **самостійний аналіз опрацьованих джерел, аргументація та авторські висновки.**

### **Орієнтовні критерії оцінювання ІНДЗ**

Під час оцінювання враховуються:

- актуальність та наукова обґрунтованість обраної теми;
- повнота розкриття проблеми;
- якість опрацювання наукових джерел;
- використання першоджерел та нормативно-правових матеріалів;
- здатність до критичного аналізу та порівняння наукових позицій;
- логічність та аргументованість висновків;
- самостійність дослідження;
- дотримання академічної доброчесності;
- культура академічного письма та правильність оформлення посилань.

## **Проходження курсів в якості елементів неформальної освіти:**

**«Історія України. Повний курс підготовки до ЗНО»** — охоплює історію України від давнини до сучасності.

[Перейти до курсу на Prometheus](#)

**«Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності»** — особливо добре відповідає темам новітньої історії, державності, історичної пам'яті та сучасної України.

[Перейти до курсу на Prometheus](#)

**«Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків»** — міждисциплінарний курс про взаємодію культури, політики, мистецтва, ідеології та культурної дипломатії.

[Перейти до курсу на Prometheus](#)

**«Доступ до публічної інформації для громадських активістів»** — особливо доречний для студентів-правників: право на інформацію, механізми його реалізації, оскарження та судова практика.

[Перейти до курсу на Prometheus](#)

## **МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання пояснювально-ілюстративного, проблемного та дослідницько-пошукового.

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-орієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

*\*\*\*В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.*

## **1. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

Поточний контроль з дисципліни «Політологія» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами

поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

## 9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконання практичних завдань, опрацювання текстів, джерел, презентації, есе, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, написання есе, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, есе тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

## 10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

### Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

| За 100-бальною шкалою | За шкалою ECTS | За національною шкалою                                         |            |
|-----------------------|----------------|----------------------------------------------------------------|------------|
|                       |                | іспит                                                          | Залік      |
| 90–100                | A              | Відмінно                                                       | Зараховано |
| 82–89                 | B              | Добре                                                          |            |
| 75–81                 | C              |                                                                |            |
| 64–74                 | D              | Задовільно                                                     |            |
| 60–63                 | E              |                                                                |            |
| 35–59                 | FX             | Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання  |            |
| 1–34                  | F              | Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням |            |

### Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

| Види робіт       | Лекції | Практичні заняття | Самостійна робота | Модульний контроль | Захист ІНДЗ | Залік | Загальний бал |
|------------------|--------|-------------------|-------------------|--------------------|-------------|-------|---------------|
| Максимальний бал | 10     | 20                | 10                | 20 (10 x 2)        | 10          | 30    | 100           |

## 11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них: інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

#### **Засоби унаочнення та взаємодії:**

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції в записі.
4. Засоби зворотного зв'язку – сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

#### **Необхідне матеріально-технічне забезпечення:**

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

#### **Рекомендована література**

1. **Рафальський О. О., Калакура Я. С., Калакура О. О., Юрій М. Ф.** *Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність : монографія.* Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 512 с.
2. **Верменич Я. В.** *Україна: історичний простір ідентичності : монографія.* Київ : Інститут історії України НАН України, 2025. 667 с. DOI: 10.15407/book10-0018539.
3. **Ткаченко В. М.** *Наративи історичної пам'яті в політичному транзиті України та Росії : монографія.* Київ : [б. в.], 2021. 144 с.
4. **За Ідентичність і Незалежність. Війна Росії проти України: історичні передумови, геополітичні паралелі : у 2 кн.** Київ : Інститут історії України НАН України, 2022.
5. **Ваннер К.** *Тягар мрій: історія та ідентичність у пострадянській Україні / пер. з англ. Ю. Буйських.* Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2023. 316 с.
6. **Історико-культурна спадщина України під час російсько-української війни : колективна монографія.** Київ : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2026.
7. **Україна: культурна спадщина, національна ідентичність, державність.** Наукові матеріали та публікації НАН України, 2022–2025 рр. — для тем культури, державності, ідентичності та історичної пам'яті.
8. **Матеріали Інституту історії України НАН України з проблем історії української державності, деколонізації, історичної пам'яті та російсько-української війни, 2021–2026 рр.**
9. **Наукові праці Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України 2021–2026 рр.** з проблем національної ідентичності, громадянського суспільства, політичної культури та етнонаціональних процесів.
10. **Наукові праці Інституту українознавства 2021–2026 рр.** — для проблем української культури, мови, ідентичності, історичної пам'яті та українознавчої методології.

#### **Інтернет-джерела**

1. Інститут історії України НАН України [Інститут історії України НАН України](#)

2. Електронна бібліотека Інституту історії України Електронна бібліотека Інституту історії України
3. Електронна «Енциклопедія історії України»
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
5. Електронна бібліотека «Україніка» Електронна бібліотека «Україніка»
6. Науково-дослідний інститут українознавства Електронна бібліотека НДІ українознавства
7. Національна академія наук України Національна академія наук України